

DEWALLENS & PARTNERS
— ADVOCATENKANTOOR —

ZORGVOLMACHTEN EN VOORAFGAANDE WILSVERKLARINGEN IN MEDISCHE AANGELEGENHEDEN

Christophe Lemmens

Advocaat

Gastprofessor UAntwerpen

Aankondiging

- Wet 21 december 2018, *BS* 31 december 2018
- Zorgvolmacht uitgebreid tot persoon
- In één document volledige juridische bescherming uittekenen
- Onverminderd bijzondere wetgeving m.b.t. wilsverklaringen

Insteek

- Zorgvolmacht (art. 490, lid 3 BW):
 - Lastgever kan aantal beginselen opnemen die lasthebber bij uitoefening opdracht in acht moet nemen
 - Dus: instructies aan lasthebber/vertegenwoordiger

- Klassieke wilsverklaringen:
 - Declarant maakt zijn wil kenbaar t.a.v. iedereen
 - Dus: directere insteek, niet via omweg vertegenwoordiger
 - Zorgvolmacht en beginselen zijn niettemin wilsverklaringen, aangezien de betrokkene zijn wil verklaart

Declarant

- Zorgvolmacht (art. 490, lid 1 BW): handelings- en wilsbekwame meerderjarige of ontvoogde minderjarige
- Klassieke wilsverklaringen:
 - Euthanasieverklaring en afstand lichaam a/d wetenschap: *idem*
 - Wilsbekwame niet-ontvoogde minderjarige kan wel andere wilsverklaringen opstellen: negatieve wilsverklaring, machtiging vertegenwoordiger, orgaandonatie, lijkbezorging (16 j.)
 - Wilsbekwame, niet-ontvoogde minderjarigen moeten, voor zover mogelijk, beroep doen op klassieke wilsverklaringen

Inhoud

- Zorgvolmacht kan klassieke wilsverklaringen bevatten, bv. aanwijzing vertegenwoordiger, negatieve wilsverklaringen, keuze beroepsbeoefenaar/zorginstelling, lijkbezorging, ... (type levenstestament)
- Geen hoogstpersoonlijke handelingen, zoals euthanasie, volgens *Parl.St. Wet 21 december 2018*
 - Niet vatbaar voor bijstand of vertegenwoordiging – enkel keuze persoon zelf
 - Echter: uit zorgvolmacht kan keuze betrokkene zelf duidelijk blijken
 - In elk geval: verplichte tussenkomst 2 getuigen
 - Best: wettelijk model euthanasieverklaring en vermelding in zorgvolmacht of bijlage bij volmacht
- Best (voorlopig) geen orgaandonatieverklaring i.g.v. urgentie bij overlijden en mogelijke kenbaarheidsproblemen
- Afstand lichaam a/d wetenschap: eigen modellen universiteiten + zelfde tijdsdruk

Redactie

- Zorgvolmacht: zelf opstellen of notaris
- Klassieke wilsverklaringen: *idem*
- Nauwkeurige en duidelijke omschrijving beginselen/wilsverklaringen is cruciaal
- Tussenkomsst arts kan belangrijk zijn, want medische aangelegenheid
- Kennis wilsverklaringen/mogelijkheden/gevolgen noodzakelijk
- Geen “*notaristaal*”

Vertegenwoordiger/lasthebber

- Zorgvolmacht – onverenigbaarheden:
 - Personen onder (buiten)gerechtelijke bescherming
 - Rechtspersonen, m.u.v. private/openbare stichting
 - Bestuurs- of personeelsleden van de instelling waar de betrokkene verblijft
 - Personen die niet vrij over hun goederen kunnen beschikken
 - Personen volledig ontzet uit het ouderlijk gezag
 - Deontologisch: behandelende arts – coördinerend en raadgevend arts rusthuis (advies Nationale Raad 16/3/2019)
- Machtiging vertegenwoordiger WPR (art. 14, §1 WPR):
 - Een persoon
 - Geen onverenigbaarheden
 - Optie is evt. aanwijzing buiten zorgvolmacht

Registratie

- Zorgvolmacht:
 - Registratie verplicht in centraal register notarissen (art. 490 BW)
 - Toegang: notarissen, vredegerechten, procureur des Konings, lastgever (art. 10, §2 KB 31/8/2014)
- Klassieke wilsverklaringen:
 - Registratie: euthanasieverklaring, orgaandonatie, lijkbezorging
 - Geen registratie: negatieve wilsverklaring, andere positieve wilsverklaringen (dan euthanasie) en afstand lichaam a/d wetenschap
 - Zorgvolmacht is dus mogelijkheid om thans niet-registreerbare wilsverklaringen (bv. negatieve) toch te registreren
 - Maar: zorginstellingen en beroepsbeoefenaars zouden ook toegang moeten hebben tot register notarissen m.o.o. onmiddellijke beschikbaarheid in (vaak acute) zorgsetting

Herroeping

- **Zorgvolmacht:**
 - Beëindiging volmacht moet geregistreerd worden (art. 490, lid 1 BW)
 - Lastgever en lasthebber moeten beëindigingsbeslissing meedelen aan griffier of notaris. Lasthebber moet ook meedelen aan vrederechter (art. 490, lid 5 BW)
 - Voor wijziging beginselen door lastgever zelfde regeling
- **Klassieke wilsverklaringen:**
 - Machtiging vertegenwoordiger (art. 14, §1, lid 3 WPR): patiënt of vertegenwoordiger kunnen herroepen d.m.v. gedagtekend en ondertekend geschrift
 - Vormvrije intrekking voor andere wilsverklaringen
 - Volmacht of beginselen beëindigd/gewijzigd is voldoende, zelfs indien nog niet meegedeeld/geregistreerd

Uitvoering lastgeving

- Zorgvolmacht :
 - Vrederechter kan in belang betrokkene rechterlijke beschermingsmaatregel bevelen die de lastgeving geheel of gedeeltelijk beëindigt of daarbovenop komt (art. 490/1, §2 BW)
 - Vrederechter kan lasthebber *ad hoc* aanstellen bij belangenconflict (art. 490/2, §1, lid 4 BW)
 - Vrederechter kan lastgeving geheel of gedeeltelijk beëindigen, vervangen door rechterlijke beschermingsmaatregelen, tenuitvoerlegging koppelen aan vormvereisten en uitspraak doen over uitvoeringsmodaliteiten en bevoegdheden lasthebber (art. 490/2, §2 BW)
- Machtiging vertegenwoordiger (art. 14, §1 WPR):
 - Niet dezelfde mogelijkheden voorzien
 - Gemachtigde staat zelfs op rang 1, boven bewindvoerder in cascaderегeling
 - Beslissing vrederechter laat machtiging vertegenwoordiger in zin WPR onverlet -> anders zou vrederechter cascaderегeling aanpassen -> *Parl.St.* Wet 21 december 2018: WPR heeft als *lex specialis* voorrang
 - Arts controleert vertegenwoordiger (art. 15, §2 WPR)

Tijdstip uitvoering lastgeving

- Zorgvolmacht (art. 490/1, §3 BW):
 - Lasthebber beoordeelt tijdstip waarop betrokkene wilsonbekwaam wordt
 - In voorkomend geval conform lastgevingsovereenkomst
 - Beoordeling tegenstelbaar aan derden te goeder trouw
- Wilsverklaringen:
 - Wils(on)bekwaamheid = moeilijke materie
 - Behandelende arts beoordeelt wilsbekwaamheid patiënt in elke concrete situatie opnieuw # eerder opgesteld attest
 - Behandelende arts moet spreken met de juiste persoon: patiënt bij wilsbekwaamheid en vertegenwoordiger bij wilsonbekwaamheid

Waarde beginselen/wilsverklaringen

- **Zorgvolmacht:**
 - Lasthebber moet beginselen in acht nemen (art. 490, lid 3 BW)
 - Bij uitvoering opdracht neemt lasthebber, voor zover mogelijk, beginselen in acht (art. 490/2, §1, lid 2 BW)

- **Wilsverklaringen:**
 - Vertegenwoordiger moet wilsverklaringen doen naleven en ook zelf naleven
 - Waarde wettelijk voorgeschreven, bv. negatieve wilsverklaring = bindend (art. 8, §4, lid 4 WPR)

Besluit

- Nieuwe zorgvolmacht biedt opportuniteiten
- Kennis wilsverklaringen essentieel, o.a. omwille van eigenheid wettelijk kader
- Zorgvuldige redactie eveneens essentieel
- Toegang tot register notarissen uitbreiden

DEWALLENS & PARTNERS
— ADVOCATENKANTOOR —